

Slovenski List.

Neodvisno slovensko krščanskosocijalno glasilo.

Štev. 74.

V Ljubljani, v sredo 15. decembra 1897.

Letnik II.

„Slovenski List“ izhaja v sredo in soboto. **Naročnina** je za vse leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold. Vsaka številka stane 5 novč. — **Dopisi** pošiljajo se uredništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. — **Nefrankovani dopisi** se ne sprejemajo; rokopisi se ne vračajo. — **Naročnina, reklamacije in oznanila** se pošiljajo upravništvu „Slov. Lista“ v Ljubljani. Uredništvo in upravništvo sta v Ljubljani, **Gradišče štev. 15.** Uradne ure od 10. do 12. dopoldne. — **Oznanila** se računajo po navadni ceni.

Slovenija se podira!

Kdor se spominja nazaj na one čase, polne navdušenja in sladkih upov, ko smo začeli Slovenci sanjati o veličastni Sloveniji, groza ga obdaja danes, da po krivdi naših prvakov tako naglo jadramo proč od svojega ideala — v pogubo. Prva skrb pokojnega Bleiweisa in okoli njega zbranih rodoljubov je bila nekdanj ta, da so dramili narod k slovenski zavesti in z združenimi močmi naskakovali sovražni nemčurški tabor. Dan za dnevom so ginjevali Nemčurčki po kranjskih mestih in tudi sosednje slovenske dežele so že čakale dneva, da se otresejo s pomočjo Kranjcev tujega jarma.

Danes je drugače. Po kranjskih mestih in trgih ponosno zopet dviga glavo staro Nemčurstvo, ker ve, da je postalo činitelj, ki prihaja v poštev pri volitvah za deželni in državni zbor. Množi se nemški živelj tem lože, ker ga nihče ne preganja. Vlada ga nosi na rokah, narodnjaki se mu klanjajo kot zavezniku in nenarodnjaki žele postati njegovi zavezniki, da bi mogli premagati narodnjake. Rodoljubi, ki hočejo delati za slovenski narod brez zveze z Nemci, pa so preganjani od Slovencev in imajo mnogo nasprotovanja. Najbolj v miru se še pušča Nemškutar, ki sovraži iz dna duše Slovence ter mirno in previdno dela na njih pogin. Narodna korupcija nosi na Kranjskem krono.

Te nezdrave kranjske razmere so vteple med Slovence sploh grozno letargijo ne samo za narodno stvar, ampak na vseh poljih javnega življenja. Silno se množi število onih, ki nočejo ničesar slišati o pozitivnem delu za narod in se sploh boje povedati, da pripadajo katerikoli slovenski stranki. Boj za prvaštvo na Kranjskem je obrodil te le grenke sadove: „Slovensko društvo“ spi že več let, „Katoliško pol. društvo“ peša. V „Narodnem domu“ v Ljubljani ni življenja; na zadnji koncert v „Narodni dom“ je prišlo le toliko ljudij, kolikor tisoč jih šteje Ljubljana, namreč 32. V lepem gledališču so lože za slovenske predstave neodddane in se sploh kažejo sumljiva znamenja. Naše slovstvo hira tako brzo, da zunaj časnikov in pratik ne zagleda belega dne skoro nobena knjiga. Družba sv. Mohorja in družba sv. Cirila in Metoda nazadujeta, o gospodarskih društvih, ki bi bila delavna in bi ne imela v ozadju strankarstva, ni niti govoriti, jedino pri — športnih in deloma pri pevskih društvih se še najdejo Slovenci, kakor bi se hoteli s športom in petjem zmotiti v nevolji in olajšati si pekoče gorje srca. In trgovina? V malo mesecih smo dobili v Ljubljani okoli 10 novih nemških prodajalnic, v katere hodijo kupovat Slovenci, ker jih „Sl. Narod“ in „Slovenec“ priporočata z inserati. Kam jadramo?!

Duh, ki je združil Čeha in druge Slované sedaj v času nevarnosti, ta čili duh Slovencev ne najde na braniku narodne časti. Ker je znana naša razcepljenost na zgoraj, je pa tudi veljava naših poslancev na Dunaju trhla. O Slovincih na Koroškem, v Istri in Trstu ministri nočejo nič vedeti. Pri kranjskih poslancih se je pa celo bati, da drug poslanec izpodkopava druge...u že itak minimalne uspehe.

Včerajšnji „Slovenski Narod“ pripoveduje, da se imajo Nemci v Ljubljani županu Hribarju zahvaliti, da je mogel „Südmärkischer Sängerbund“ imeti v našem mestu svoj ustanovni shod, dasiravno je bila ta slavnost provokacija in zasmehovanje slovenskega prebivalstva, in dalje poroča v dolgem članku, kako izzivajo zadnji čas Nemci v slovenski Ljubljani in kako v vseh javnih lokalih psujejo Slované in posebej Slovence. Vsak pameten človek, ki ni dal možganov v najem, bi moral priti vsled tega do sklepa: z Nemci ne moremo in ne smemo imeti Slovenci zveze! „Narodovci“ pa pridejo vedno ravno do nasprotnega sklepa, namreč: Tiste, ki zvezo z Nemci pobijajo, treba nabijati, ne pa Nemcev, ki zasmehujejo Slovence! Zato spušča „Narod“ dan za dnevom točo psovka, n. pr. nad „Slovenski List“, dasiravno nam še nikdar ni očital, da se je list le za pičico pregrešil zoper kako točko narodnega programa. Odkar je izvedel „Narod“ iz Trsta, da psovke niso nikak argument, psuje še bolj surovo in meni, da nam bode zamašil usta s tem podlim orožjem. Zabarikadiral se je zlasti zadnji čas, ko bolj ostro nastopa zdvijano Nemštvo proti Slovanom, in nas to sili, da se razruši zloglasna „zveza“, za cele kupe psovka, jedino zaradi tega, da bi pozornost ljudij odvrčal od svojih krivih načel, katera so v popolnem nasprotju z narodnim programom. Da kdo ne poreče, da mi sumničimo, govorimo določno. Kriva načela „Narodovcev“ se glase v glavnih točkah: 1.) „Zveza z liberalnimi Nemci mora biti!“ 2.) „Duhovni naj na Kranjskem v politiki molčé!“ Ne rečemo, da bi bilo na strani „Slovenčeve“ stranke vse gladko, a vsakdo mora priznati, da je ž njo mogoče skleniti vsaj tako zvezo, kakor z Nemci.

Tako se Slovenija podira in razpada po naši neslogi. Brezupno gledamo Slovenci zijajoči propad in pomežikavamo, da bi ne videli, kam drčimo. Med tem se pa zida nad našimi glavami nemški most.

Kaj pomagajo poročila v „Narodu“ in „Slovincu“, da se v Krakovu poljubljajo češki in poljski bratje, ko ubijamo mi svoj narod! In zakaj? Ali nas bode rešil liberalizem, ali boj za prvaštvo? Niti prvi, niti drugo ne, ampak jedino le — sloga med Slovenci. Ta naj se pokaže pri zastopnikih kranjskih Slovencev že v prihodnjem deželnem zboru, da si podajo roke v slovensko zvezo. Tem poslancem ključemo v dušo v resnem trenutku besede: Nehajte bojevati se med seboj! Slovenija se podira po naši krivdi! Norosti bilo dovolj! Naj pride že enkrat na vrh — domača pamet!

Pobratimstvo v Krakovu.

Kdor še ne ve, kaj nam Slovanom koristi in česa se naši stari sovražniki najbolj boje, čita naj te dui nemške liste, ki se kar tresejo jeze, da se je zvršilo zadnje nedeljo pobratimstvo med Čehi, Poljaki, Rusini in Jugoslovani v starodavnem poljskem mestu Krakovu. Ob tej veličastni zmagi zdrave narodne politike se brigamo za zvijanje nasprotnikov le toliko, kolikor nam priča, kako grozen strah imajo Nemci in socijalni demokratje pred združenim Slovanstvom v Avstriji, pred dnevom slovanskim, katerega je pripeljalo zlato solnce slovanske vzajemnosti. Naj dalje govori opis slavnosti v Krakovu.

Na tisoče broječa množica narodnega meščanstva, na čelu jej občinski svet in narodna

društva z zastavami in godbo, je navdušeno pozdravila na kolodvoru v Krakovu došle brate, češke in jugoslovanske poslance. Na pozdrav mestnega župana je odgovoril v poljskem in češkem jeziku češki poslanec dr. Brzorad. Nato sta došle goste pozdravila g. Dobja v imenu krščansko-socijalne stranke in g. pravnik Rydl v imenu vseučiliške mladine. Doneli sta pesmi „Hej Slovani!“ in „Poljska še ni propala!“, ko je zbrana množica korakala v mesto proti „Sokolski telovadnici“. Kakor dež so letele iz oken cvetice na goste in čuli so se najprisrčnejši pozdravi.

Le jedna stranka v Krakovu tega ni mogla prenesti, in to so bil socijalni demokrati. Pridrli so bili že na kolodvor in demonstrativno so krožili socijalistične pesmi. Popoldne so napravili shod in protestovali proti narodnim zastopnikom. Potem so šli korporativno po ulicah. Prišli so v dotiko s policijo, in ker jih ta ni mogla ugnati, prišli so dragonci, jih razpršili in nekaj hujskačev pozaprl.

Slovani so pa imeli ob 3. uri popoldne v „Sokolski telovadnici“ sijajno zborovanje, katerega se je vdeležilo 20 poljskih državnih poslancev. Častnimi predsedniki zbora so bili izbrani poslanci: dr. Brzorad, dr. Pacak, dr. Stransky, Biankini in Vuković. Shod je odposlal udanostno brzojavko cesarju in pozdrav največjemu slovanskemu rodoljubu škofu Strossmayerju, dalje grofu Badeniju, grofu Falkenhaynu, dr. Ebenhochu in dr. Fuchsju. Govoroma dr. Pacaka in Biankinija je sledilo gromovito ploskanje. Prisrčni brzojavni pozdravi so se isti čas zaradi shoda v Krakovu menjali tudi med hrvatsko opozicijo v Zagrebu ter zastopniki klubov na Dunaju: Čehom dr. Englnom, Poljakom vitezom Javorskim in dr. Šusteršičem, načelnikom slovanske krščansko-narodne zveze.

Poslanec Sokolovski je na shodu poročal, o položaju v državnem zboru in naglašal nerazrušno solidarnost Slovanov, katero so zvesto podpirali v zbornici katoliški Nemci. Burno so pozdravljali zlasti dijaki poslanca dr. Danielaka, pristaša Stojalovskega stranke, ki je slavil vzajemnost slovansko ob jednem pa omenjal, da Slovani znajo in hočejo biti pravični tudi drugim narodom. Potem je shod, na katerem so bile zastopane vse poljske narodne stranke, vzprejel naslednje resolucije: 1.) Slovani hočejo na podlagi ustave, na katero je cesar prisegel, živeti svoje svobodno kulturno življenje; 2.) Slovani reklamujejo kot vsem drugim narodom enakopravni narod iste pravice zase, kakor jih uživajo drugi narodi; 3.) Shod izreka pričakovanje, da ostanejo vsi v večini združeni poslanci solidarni in zvesti v adresnem načrtu izraženim načelom; 4.) Shod izreka svojo nezadovoljnost in svoje zaničevanje vsem, s sovražniki Slovanov združenim slovanskim poslancem, kateri so z nasilstvi in celo z noži preprečili zborovanje parlamenta in narode izročili absolutizmu; 5.) Shod zahteva, naj se ugotovi narodnostnim zahtevam Čehov in Poljakov v Šleziji in 6.) naj se priredi splošen shod avstrijskih Slovanov.

Po shodu je bil sijajen banket, katerega se je udeležilo nad 300 oseb. Častni predsedniki so bili: knez Sapiha, dr. Stransky in vitez Vuković. Krasne napitnice na slovansko vzajemnost

so napravili: dr. Milevski, dr. Stranski, Stojalovski, dr. Slama in Szponder. Došlo je na 1000 brzojavnih pozdravov, med katerimi so bile tudi brzojavke ljubljanskega župana Hribarja, slovenske kršč. socialne organizacije, „Slov. Lista“, in iz raznih krajev Slovenije. Zvečer je bila na čast slovanskim gostom veličastna ovačija v krakovskem gledališču. Godba je svirala in občinstvo je stoje pelo: „Kje dom je moj?“

Izvirni dopisi.

Iz Postojne. 13. dec. Naša „Narodna čitalnica“ je priredila sinoči v hotelu pri „Ogerski kroni“ lep koncert; čisti dohodek je bil namenjen naši ubogi šolski mladini. Zbralo se je vse polno odličnega občinstva. Točke izvajale so se precizno in igralci kakor pevci so želi obilo pohvale. Šesterospjev iz „Prodane neveste“ kakor samospevi za sopran in ženski trospev „Gondolijerka“ so se morali ponavljati. Gdč. M. Delena ima prijeten sopran, ki kaže, da je pevka izšolana, ter da ima glas popolnoma v svoji oblasti. Samospev za tenor in bariton izvajala sta izborna dva gospoda, katerih zasluga se mora tem bolj priznati, ker sta imela poleg tega še glavno ulogo pri prireditvi koncerta, namreč g. Ditrich, kot predsednik Čitalnice, in g. Dev kot pevovodja. Škoda, da so bili prostori nezadostni za toliko število občinstva. Užitek bi bil drugačen, ako bi se točke izvajale v prostorni akustični dvorani. To tudi sprevidamo, in če se bomo združili, pričnemo kmalo s zgradbo malega „Narodnega Doma“. Če se nam to posreči, naredi Postojna kot središče Notranjske velik korak naprej.

Naš poslanec g. dr. Ferjančič je tudi prišel ta večer v našo sredo. Mislili nismo tedaj samo na zabavo, tudi naša domača politika je bila predmet razgovora. G. poslanec namerava v kratkem sklicati shod v Postojni ter nam poročati o državnozbornem položaju. Prav, samo svetovali bi, da bi se na naše domače potrebe in razmere pri tem shodu ne pozabilo. Nemška breobzirnost na Dunaju je Slovane veliko naučila. Tudi Slovenci ne smemo biti zadnji, ki izvajajo iz tega politične posledice. Slovenski državni poslanci so se tesno oklenili drug drugemu, postali so trdni člani v slovanski verigi. A ta veriga bode le močna, ako ima zaslonbo doma pri volilcih, in volilci so le močni, ako so med seboj jedini. Umestno bi bilo, da bi gg. državni poslanci sklicevali zdaj shode in pogostoma na raznih krajih naše domovine poročali, kako so jedini na Dunaju, in zakaj so jedini, ter kaj jih je napravilo, da so podpisali vsi jeden program. Ali bi ne bilo mogoče, da bi zveza slovenskih poslancev na Dunaju vplivala na naše ožje kranjske razmere? Ali ni mogoče, podati si bratski roke doma, če se roke v bratski ljubezni stiskajo na Dunaju? Ako imajo naši državni poslanci res višje obzorje, spoznati morajo naš opasni položaj, povedati morajo ljudstvu, da smo — izgubljeni, ako ne bomo med seboj jedini.

G. dr. Kenda je opravljal pred leti službo okrožnega zdravnika v Vipavi, a se je službi odpovedal. Nastavljen je bil pred kratkim dr. Szolajsky, ki je pa kmalo umrl. Sedaj je služba izpraznjena. Začasno opravlja ta posel dr. Fink (baje žid) iz Ajdovščine za mesečnih 40 gld. Neumevno nam je, zakaj se v tem ne pooblašča domači okrožni zdravnik g. dr. Perco v Senožečah, ter se jemlje zdravnika z Goriškega. Morebiti se vsled teh vrstic razmere pojasnijo in visoki deželni odbor kaj ukrene.

V prihodnje kaj več o naših razmerah in nameravanem shodu.

S Koroškega, 12. decembra. Navadno ima vsaka stvar dve plati, a naš čas jih ima, ali preveč, ali pa nobene. Prej bo prvo resnica; kajti primerjati se more danes svet veliki blaznici. Vsakemu trezno mislečemu človeku se je moralo gnjusiti počenjanje „narodnih zastopnikov“ — postavodajalcev! Kdo bo pri takih činih, kakoršne so kazali v parlamentu in na ulici zastopniki nemškega naroda, še spoštoval postave? Ali se ne vračajo paganski časi, ali pa časi surove sile pred cesarjem Maksimilijanom? Ali bomo res mesto Francozov obhajali stoletnico groze v Av-

striji mi? To je tedaj tista omika in prosveta, to tisti gospodarski napredek, katerega je rodila hvalisana prostost! Tako visoka je nemška kultura! Te psovke bogastvo nemškega svetovnega jezika!

Leta 1848 so kričali osrečevalci ljudstva: „Vse za ljudstvo, vse skoz ljudstvo!“ In kaj ima ljudstvo danes? Tulita se dve nemški pesmi od ljudij, ki bi radi razdrli Avstrijo, namreč: „Die Arbeit hoch!“ in „die Wacht am Rhein“. Ta sad je rodila nemška sila „skoz ljudstvo za ljudstvo!“ To, in kar za tem tiči, je vse, kar je požrlo toliko milijonov davkov! Kdo jih plačuje, te dušek jemajoče številke?

Kaj pa je več, 15 ali 9? In zakaj se je pokorila do današnjih dni prva številka zadnji? Zato ker ni bilo sloge med — Slovani! Sloga je Samson! In tega Samsona nismo našli Slovani, dokler nam ga nasprotnik ni pokazal. A zdaj je čas, da Slovani odločno nastopamo, pa tudi previdno ravnamo. „Previdnost je božja mast“, je pisal nekdanj: „Slovani“. Nič drugega ni krivo, da si je toliko časa prisvajal nemški narod privilegij do samovlade, kakor prejšnja nejudin st avstrijskih Slovanov. O, da bi zavlada med nami trdna bratska ljubezen in da bi izginila nesloga tudi tam, kjer je vidimo žalibog še preveč, namreč v — Ljubljani!

Iz Celovca, 12. decembra. Če se ne motim g. urednik, imenovali so nekoč „Narodovci“ „Slovenski List“ na jive n za to, ker vedno propoveduje slogo. Tudi jaz sem se že dostikrat čudil, da ne pomislite tega-le: Kaj naj pa potem počno nekateri gospodje na Kranjskem, če se obe stranki složi? Ali naj si preganjajo dolgi čas ljubljanskih kavarnah? Saj bi potem, če je sloga, ne bilo več nobenih shodov, na katerih bi pobijal brata brat. Pa s šalo v stran, časi so presni! — Da, takih shodov, na katerih bi se oznanjeval bratomorni prepir, ne bodi več. Kranjski velmožje pa bi svoje zmožnosti in svojo govorniško silo lahko sijajno pokazali — na Koroškem. Ako skliče pri nas „Katoliško-politično in gospodarsko društvo“ ali kdo drugi kak shod — berite „Mir“ — vedno so naznanjeni kot govorniki isti možje, in ako bi teh ne bilo . . .

Seveda v deželi, ki je dobila še-le letos prvega slovenskega advokata, tam, kjer niti govoriti ne moremo o slovenskih notarjih, učiteljih in zdravnikih — v taki deželi je pač težko reči: „Danes nastopim jaz, jutri govoriš ti!“ — Pa v dobi, ko ne besni volilni boj, je še. Huda je pa takrat, ko se ima odločiti, ali pojde na Dunaj ali v Celovec nemški nacijonalec ali katoliški Slovenec.

V teh časih bi bili koroški rodoljubi, ki morajo sem pa tja celo isti dan govoriti na dveh shodih, kakor je bilo lansko leto pred izvolitvijo Einspielerjevo, iz dna srca hvaležni svojim rojakom s Kranjskega, ako bi hoteli z njimi delo deliti. — Na Kranjskem je zagotovljena zmaga slovenskemu kandidatu, naj bo liberalec ali klerikalec. Na Koroškem je odločil lansko leto jeden glas. In ko bi bil državni zbor razpuščen, ko bi bile nove volitve, — kaj bi bilo, ko je ljudstvo od Nemcev tako nahuj skano! Ali torej obmejni Slovenci res ne potrebujejo pomoči iz Kranjske, ali so res sami dovolj močni, da vstrajajo in da zmagajo v boju za vero in jezik? Ali so res tako najivni tisti, ki se vnemajo za slogo na Kranjskem? Pameten človek mora reči, da ne.

Pohvalno mi je omeniti, da je naš konservativni dnevnik prav objektivno, pravično pisal o izgrelih, ki so jih provzročili nemški nacijonanci po raznih mestih, kakor tudi o izjemnem stanju v Pragi. To je tem veselejše, ker ne trobi v isti rog, kakor „Reichspost“, ki hoče biti tudi katoliški list.

Ta list želi, da bi ostale stranke večine feudalno-mladočeškega bika za roge prijele in ga prisilile, da ne bi bil tako divji (glej „Reichspost“ z dne 12. decembra). Torej feudanci in Mladočehi so biki, princ Lichtenstein je pa „dieser geistvolle christlichsociale Führer“ in „illustre Redner“. No, mi nočemo kratiti princu ničesar, toda pravičen, v pravem pomenu krščanski list priznava vsakemu, kar mu gre, ne samo somišljeniku. „Reichspošto“ bomo morali tudi slo-

venski „biki“ nabosti na rog in jo zagnati tja nazaj, odkoder je prišla.

Politiški pregled.

Grof Goluhovski, minister vnanjih zadev, je bil dne 12. t. m. v avdijenci pri cesarju in cesar mu je svojeručno podelil veliki križ reda sv. Štefana.

Shod nemških nacijonalcev na Dunaju, katerega je dne 13. t. m. sklical kričač Wolf se je baje udeležilo 5000 oseb. Udeleženci so nosili plavice in frankfurtarske trakove. Schönerer se shoda ni udeležil, ker Iro ni bil povabljen. Krepko so zabavljali proti dr. Luegerju. Došlo je 600 brzojavnih in okolu 1200 pismenih pozdravov. Štajarski deželni odbor je zastopal dr. Derschatta. Sklenili so predlagati, da se proti Badeniju, Abrahamoviču in dr. Kramaru sodnijsko postopa. Neki dijak se je grozno jezil, ker je dr. Lueger označil početje nemških dijakov za oslarijo. Dr. Stepischnigg iz Celja je rotil shod, naj Nemci obrnejo pozornost na Spodnje Štajarsko, kjer Slovenci hočejo Nemce snesti. Zastopano je bilo tudi ljubljansko Nemčurstvo

S Češkega — Pred nemškim gledališčem so dne 9. t. m. dobili med predstavo stražniki bombo, ki je bila prižgana. — Med 60. češkimi listi je bilo zadnji teden konfiskovanih 30 vsaj jedenkrat na dan. — Doslej je v Pragi aretovanih 800 oseb. — Dr. Herold in župan dr. Podlipny sta šla k predsedništvu kaz. sodišča in sta v imenu vseh čeških odvetnikov naznanila, da bodo češki odvetniki osebe, ki so zaradi političnih prestopkov v preiskavi, brezplačno zastopali. — Dijaki srednjih šol v Pragi so dobili počitnice, ker so v šolah nastanjeni vojaki. Do novega leta ne bode poduka. — V Chrudimu je vlada razpustila češko politično društvo, ker so se njega člani udeležili poulične demonstracije. — Med Čehi raste narodno navdušenje, kljub prejemu sodu. Dne 12. decembra je gostoval v „Narodnem gledališču“ Poljak Zelazowski. Tajnik „Osredne Matice šolske“ je o tej priliki iz lože ogovoril občinstvo, ki se je dvignilo raz sedežev, ter navdušeno proslavljalo češko-poljsko prijateljstvo. Proti tajniku se bode sodnijsko postopalo. — Nemške tvrdke v Pragi: Richter, Hönig in Habinob bodo vsled zadnjih dogodkov zapustile Prago ter se preselile na Dunaj. Čehi jim kličejo: Srečno pot!

O socialno-demokratski pravičnosti priobčujejo glasila čeških narodnih delavcev tale grozen dokaz: V predmestju Grossmanovi v Bensenu, tam nekje pri Liberecu, so nemški socialno-demokratski delavci napravili štrajk jedino v ta namen, da so primorali tovarnarja, da je vrgel na ulico vse češke delavce. In ta vzgled hočejo posnemati po vsem nemškem Češkem. Res lep dokaz v koliko so resnične trditve socialno-demokratskih vodij, da so v njihovem taboru vsi delavci „jednaki“!

Hrvatska opozicija je brzojavno pozdravila slovanske klube v dunajskem državnem zboru. Slovanski krščanski narodni zvezi je došla tale brzojavka: „V dneh težke skušnje vsako slovansko srce dobiva uteho v vstrajnem in solidarnem delu slovanskih zastopnikov v državnem zboru. Naj pride kar hoče, ob vstrajnosti in solidarnosti Vaši odletele bodo mahinacije, ki merijo na to, da naj bodo še nadalje Slovani materijal za izrabljanje Tevtonom in drugovom. Potomstvo gleda na Vas, vstrajajte v slogi! Klub hrvatske koalirane opozicije pošilja Vašemu klubu srčne pozdrave: Dr. Bresztyenszky, baron Rukavina. — Dr. Šušteršič se je baronu Rukavini takoj brzojavno zahvalil.“

V hrvatskem saboru je bil dne 13. decembra izključen za 30 sej opozicijski poslanec Potočnjak, zaradi neke razžaljive besede, katere baje ni izustil. Opozicija je napravila velik ropot in tolkla ob mize. Vznemirjenje je veliko. Predsednik je izključenje preklical, češ da je bila pomota.

Bolgarska vojska se bode znatno pomnožila. Sobrajanje je že odobrilo dotične načrte.

V Rimu je sestavil Rudini novo ministerstvo.

Guvernerjem Krete bode skoro gotovo imenovan Božo Petrovič, minister črnogorski. Zanj deluje Rusija. Protivila se mu je nekoliko Anglija, ker ne zna grški in turški, a se je udala.

V Berlinu odpuščajo iz služb katoliške delavce. Katoliška društva v Berlinu imajo polne roke posla, da jim preskrbe živeža.

Domače novice.

Osebnosti. Ljubljanskemu knezoškofu dr. Jakobu Missiji podelil je cesar red železne krone prve vrste, deželnemu predsedniku baronu Heinu pa dostojanstvo tajnega svetnika. — Znameniti slovenski glasbenik gospod profesor Anton Foerster bode 20. t. m. praznoval šestdesetletnico svojega rojstva. Naj bi se tedaj Slovenija dostojno spominjala tega velezaslužnega moža, ki je proslavil naš narod na polju cerkvene, koncertne in gledališke glasbe! — Pater Hrisogon Majar piše v „Narodu“, da se ni utopil. — Č. g. Janez Jelenec je prezentiran za župnijo Ledine, č. g. Leopold Rihar za župnijo Gozd in č. g. Frančišek Pavlin za župnijo Dragatuš.

Oddaja mestnih služb. Občinski svet ljubljanski je oddal v svoji poslednji tajni seji te-le službe: Službo cestnega in delavskega nadzornika provizorno z letno plačo 800 gl. je oddal brez razpisa (!) Frančišku Teraninusu, službo II. strojnika pri elektrarni začasno s 700 gl. letne plače Ludoviku Martelancu, za kurjača je nastavljal Otona Pavčiča in Janeza Habjana. Dobita po 600 gl. letne plače. Janez Hacin in Alojzij Tratnik sta nastavljeni za paznika pri akumulatorjih z letno plačo po 600 gl. Službe 2 mazačev in pomožnega delavca je župan v svojem delokrogu oddal.

„Uprimo se germanizaciji!“ Pod tem naslovom je prinesel dne 11. decembra članek „Slov. Narod“. Pameten članek je, le škoda da ni prišel v pravi list. Gola ironija je namreč, da je članek izšel v „Narodu“. Pisatelj, ki je menda učitelj, toži, da prehudo nemčuri kranjski c. kr. deželni šolski svet. Pravi, da so prišli časi Vihingov! — Mi pa pravimo: niso prišli samo časi Vihingov, ampak tudi srečni časi za dr. Schafferja, katerega ste „Narodovci“ volili v c. kr. dež. šolski svet, dasiravno ste vedeli, da je strasten Nemeč. Kaj se cmerite sedaj, ako žanjete, kar ste sami sejali! Ali ste pozabili, gospod učitelj, da je nekdanji „Učiteljski Tovariš“ še celo pohvalil, da so Slovenci volili Nemca v deželni šolski svet. Tedaj obrišite si solze, ali pa recite, da naj jokajo zdaj tisti, ki so nesrečo zakrivali.

Slovenskim srednješolcem v Ljubljani kaj pridno delita profesorja Binder in Gratzy proste vstopnice za nemško gledališče. Čudno je, da se dijakom dele tudi vstopnice na galerije. Med slovenskim dijaštvom v Ljubljani je žal nekaj kukavic, ki take vstopnice vsprejemajo. Nemški dijaki bi pokazali zobe, ako bi se slovenski profesorji na tak način norčevali iz njihovega narodnega ponosa.

Drobne novice. Občinski svet v Kranju je sklenil resolucijo, s katero obsoja početje nemške obstrukcije ter pozivlja slovanske poslance, da vstrajajo v slogi. — Celjska mestna policija dobi nova pokrivala — pruske pikelhavbe! — Vlak je povozil pretečeno nedeljo pri Borovnici 22 let starega hlapca Jožefa Troho. — Dne 10. t. m. je pal po nesreči 19letni rudar Kržišnik v Kisovcu pri Zagorju v 16 metrov globok rov ter na mestu obležal mrtev. — V Velikovcu so pri občinskih volitvah zmagali nemški nacionalci s socialnodemokratsko pomočjo. Stranka starega župana je popolnoma pogorela. Socialni demokratje so upili „Hoch“ milijonarju Lemischu. — Katoliško politično in gospodarsko društvo na Koroškem je priredilo 12. decembra shod pri Hanžiču v Hovčah blizu Domača. Shod je vodil č. g. župnik Gabron. Nasprotniki so poslali na shod napojene razgrajače, a namena niso dosegli. — Mestna dvorana v Ljubljani bode popolnoma dovršena do meseca marca. Dvorana bode res lepa, a veljala bode tudi — nad 20.000 gl. — Društvo „Narodni Dom“ v Ljubljani se bode

pravdalo s tvrdko Siemens & Halske, ker hoče tvrdka, da se ji povrne škoda provzročena po zadnjem požaru. — V tržaški novi luki se je dogodila včeraj grozna nesreča. 32letni premikalec vozov Fran Kreč iz Kamnika je zašel pod vagon. Raztrgalo ga je na dvoje v pravem pomenu besede.

„Svoji k svojim!“ Približujejo se božični prazniki. Na deželi in v mestih darujejo pred Božičem narodne dame mnogo denarja za nakup obleke šolski mladini, kar je gotovo hvale vredno, vendar pa se pri nakupu teh daril jako malo ozira na geslo „Svoji k svojim!“ Premnogokrat se vidijo narodne dame v ljubljanskih nemčurskih prodajalnicah. Slovenske novce nosijo slovenskemu sovražniku. Tudi za nemški „Schulverein“ se od nemške stranke nakupuje lepo število daril, a Nemke kupujejo samo pri svojih somišljenikih. Ste li kdaj videli kako nemško damo, n. pr. Kosler, Luckmann, Baumgartner ali druge, da bi kupovala pri slovenski tvrdki? Zatoraj jih posnemajmo in kakor Čehi v zlati Pragi, tako postopajmo Slovenci v beli Ljubljani — kupujmo samo pri slovenskih tvrdkah! Svoji k svojim!

Dopolnilne volitve v okrajno bolniško blagajno ljubljansko se ne bodo vršile 19. t. m., ampak na sv. Štefana dan t. j. 26. decembra ob 9. uri dopoldne.

Nemški burši zopet strašijo po Ljubljani z frankfurtarskimi trakovi. Mi jim kličemo dobrohotno: Fantje, pamet! Ne izzivajte, da kaj ne skupite.

Naša gledališka kritika in „Slov. Narod“. Prvi in „ugledni“ dnevnik slovenski ima za nas tri predale. Na prvi strani brani „zvezo“ proti nam z malimi surovostmi, v dnevnikih novicah ima večje psovke, največje, najmastnejše psovke pa nam pošilja na zadnji strani v svojih „poslanih“, za katera je odgovoren le toliko, kolikor določa zakon. S pisateljem in urednikom Govekarjem smo se poravnali v zadnjem listu, sedaj so nam pa gospodje uredniki nagnali na vrat „več obiskovalcev slovenskega gledališča“. Hvala Bogu, da so ti imaginarni, da za tem „več“ tiči zopet kak tretji urednik. Ne moremo si misliti, da imajo ljubitelji umetnosti tako slab okus in tako dober želodec, da bi producirali take surovosti. Naša kritika o gledaliških predstavah je sploh jako dobrohotna, a dovoljujemo si vendar grajo, ako je graja v korist in napredek gledališču. Ako smo pa izrekli sedbo o predstavi „Trubadurja“, da je bila slabša, kakor prejšnje čase, vzdržujemo to še danes, naj nas „Narod“ tudi obsodi med uničevalce slovenskega gledališča. Ne, naša kritika ne bode uničila gledališča! Da ni gledališče obiskano tako, kakor želimo, so krive naše zmedene socialne in politične razmere v Ljubljani. „Narod“ s svojo pisavo ne bode teh razmer zboljšal, ker hoče z njo slovensko gledališče izrabljati za strankarsko podjetje in tako gledališče mora pešati!

Slovensko gledališče. Sinoči je bilo gledališče — razprodano! Igrali so Cestovo nemško bedastočo „Ali je to dekle!“ — Krylovo znamenito, duhovito rusko igro „Tretja hči“ so pa morali pred dnevi igrati pred praznimi sedeži. Tak je pač položaj in intendanci res ne moremo delati težke vesti, če je izjemno pomislila na svojo — blagajno. Bili bi v soglasju z nekim delom občinstva, a ko bi sinočno predstavo vkovali v zlato ter priporočali intendanci, naj dosedanji repertoar spremeni v toliko, da se, kakor pred leti, povzdigne morda zopet skoro izključno do proizvodov, à la „Deset deklet“, a za nobeno moža“, „Sestre Barison“ i. t. d. Hipni vspehi za blagajno bi se na tej poti gotovo dosegli, res pa je tudi, da bi v takih ekstremih slovensko gledališče se znašlo nakrat na poti, raz katera bi ne moglo več nazaj. — nazaj k svojemu resnemu pozivu. Intendanci si torej usojamo priporočati veliko opreznost pri zadoščanju za cirkusom težečega občinstva. Sinočno predstavo nam je le v toliko pohvaliti, ker smo videli zopet na odru odlično slovensko subretko g. Polakovo in istotako izbornega komika g. Podgrajskega. Občinstvo jima je prirejalo lepe ovacije. Pri ensemblih so se pričeli rabiti otroci, ki so sicer menda ceneni, ki pa tudi

vse pokvarijo. — Jutri opera „Ples v maskah“. V soboto dne 18. t. m. in v torek 21. t. m. nastopi na slovenskem odru gospa Borštnik-Zvonarjeva. V soboto nastopi v Sudermanovem igrokazu „Dom“. Nadejamo se da ljubljansko občinstvo, dostojno pozdravi prihod domače umetnice.

Državni poslanec Kušar. Piše se nam: „Na shod kat. delavskega društva g. drž. poslanca ljubljanskega mesta ni bilo, dasi je bil povabljen. Prihodnjo nedeljo priredi v Ljubljani shod „Katol. politično društvo“. Ker bodo na tem shodu poročali poslanci, in ker so drž. poslanci baje edini, mislimo, da bi se g. poslanec Kušar lahko potrudil vsaj na ta shod, če že res ne misli sklicati svojega, od vseh ljubljanskih volilcev težko pričakovanega shoda. Čudno bi res bilo, ko bi poslanec našega stolnega mesta ne dal v tako važni dobi glasu od sebe.

Svoji k svojim! „Domovina je prinesla znamenek slovenskih trgovcev in obrtnikov v Celju in priporoča, da naj se le pri njih kupuje in naročuje. Ako nam Bog da zdravje in srečo, bodemo z jednako akcijo pričeli kmalu tudi v Ljubljani.

Slovenec Pogačnik-Navál je gostoval te dni na dunajski dvorni operi. Hvali ga celo nemškonacionalna kritika. G. Pogačnik bode angeževan na tej operi.

Avstrijska mornarica v Pulju dobiva ves svoj živež iz Italije. Poveljstvo dalo je namreč preskrbljevanje v zakup Židu Thorschu, kateri je zopet poveril z nabavo nekega Lahona. A tudi, ko se zakup z nova razpisuje, prijavljajo to le tuji listi, nikdar pa ne hrvaški ali slovenski.

Društva.

Katoliško politično društvo v Ljubljani je sklenilo izjavo, s katero „z največjim veseljem pozdravlja solidarno postopanje slovanskih in katoliško-nemških državnih poslancev v boju za resnico in pravico. Odbor izraža svoje popolno soglasje z manifestom, katerega je izdala združena desnica na temelju krščanske pravičnosti. Odbor izreka svoje zaupanje združeni desnici in zahvalo osobito slovanskim skupinam na sijajni manifestaciji solidarnosti, nemškim katoliškim poslancem pa za neustrašeno in močato postopanje, s katerim so se brez ozira na surove in krute napade svojih in naših nasprotnikov potegovali za pravično stvar“. Odbor je naročil svojemu predsedniku, g. državnemu poslancu Fr. Povšetju, da to izjavo naznani načelnikom poslojnih klubov združene desnice. — V nedeljo dne 19. t. m. ob 5. uri popoldne priredi društvo shod v prostorih „Katoliškega Doma“ v Ljubljani. Na shodu bodo poročali državni poslanci o sedanjih političnih razmerah in o tem, kako je sedaj delovati Slovencem.

Slovensko katoliško delavsko društvo v Ljubljani, priredi v nedeljo dne 19. t. m. popoldne ob 1/2 3. uri ljudski shod v gostilniških prostorih g. Janeza Riharja v Gorenjem Logatcu. Na dnevnem redu je: 1.) Poročilo državnega poslanca veleč. g. dr. Kreka. 2.) Razno-terosti

Ognjegasno društvo v Ljubljani nas prosi objaviti, da priredi tudi letos običajno božičnico. Dobrotnike prosi za blagohotne prispevke v ta namen. Nadejamo se, da priredi društvo letos svojo božičnico v „Narodnem Domu“ in ne v nemški kazini ter da na vabilih postavi slovensčino na prvo mesto. Le pod tem pogojem naj narodni krogi ljubljanski kaj darujejo za božičnico.

Telovadno društvo „Sokol“ v Ljubljani priredi v nedeljo 19. t. m. ob 1/2 5. uri v svoji telovadnici javno telovadbo.

Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju bode bodoče leto praznovalo svojo desetletnico. Ker bode ob istem času cesarjev jubilej, je društveni odbor storil sklep, vse premožne slovenske rodoljube kakor tudi slovenske denarne zavode posebno prositi, da blagovole v spomin vladarjeve petdesetletnice pristopiti društvu kot ustanovniki. V trajen spomin bode odbor te ustanovnike zapisoval v spomensko knjigo kot o 50letnici vladarjevi pristo-

pivše. Društvo naj bi podpirali vsi oni, ki so kdaj na Dunaju študirali; celo vrsto podpirancev šteje uže društvo v raznih delih domovine in drugod v stalnih službah. Ti se bodo gotovo radi spominjali društva o raznih prilikah. Očitano, da se mnogo dijakov poizgublja, bomo najbolje prišli s tem v okom, da dajemo ubogim dijakom tečne duševne in telesne hrane; — dijakov, ki ne izpolnujejo verskih in domovinskih dolžnostij, odbor ne bode podpiral, pazil bode tudi v bodoče strogo na lepo vedenje, v čemer ga vestni dijaki dobro podpirajo. Podpirancev je bilo letos 50. Kdor le more, naj kaj daruje za uboge dijake v tujem mestu. Darove sprejema društveni blagajnik v. g. Frančišek Jančar, monsignor, papeški častni komornik, župnik nemškega viteškega reda. Dunaj I. Singerstrass 7.

Zveza slovenskih posojilnic bode imela redni občni zbor v sredo dne 29. grudna ob 10. uri dopoldne v sejni dvorani posojilnice v Celju. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo društvenih revizorjev. 3. Razgovor o načrtu nove zadružne postave. 4. Volitev novega predsednika in odbornikov. 5. Razni nasveti.

Književnost in umetnost.

Funkove „Luči“ prinaša v prevodu „Hrvatski Radnik“.

Nove skladbe. Željno smo pričakovali, da se oglasi po dolgem odmoru kak nov glasbenik ter z novimi skladbami napolni vrzelj v arhivih slov. pev. društev. Oglasil se je te dni. Jako podjetna knjigarna L. Schwentner-ja v Brežicah ob Savi pošilja med svet I. zvezek čisto novih skladb Frana Koruna. Cena skladb (2 gld.), se bode marsikom morda zdela previsoka, a lična vnanjost zvezka, fini, trdni papir ter okusni tisk in, kar je dika vsega dela, jako pravilna harmonizacija na podlagi kontrapunkta i. t. d., vse to dokazuje, da cena ni preirana. Zvezek obseza 14 pesem. Tu so moški zbori s spremljevanjem glasovira, moški četverospevi ter samospevi s spremljevanjem glasovira, dalje mešani zbori ter ženski samospevi s spremljevanjem glasovira in dva lirčna komada za glasovir. Zbirka bode jako osrečila slovenska pevška društva, kakor tudi posameznike. Prva pesem „Mi vstajamo“ za moški zbor, 8. „Slovan na dan“ za mešani zbor in 14. „Slovenska pesem“ za mešani zbor, imajo tudi orkestralno spremljevanje. Ne da bi hotel dovršenim skladbam jemati veljavo, dovoljujem si napisati nekoliko

opomb. Pri 1. pesmi „Mi vstajamo“ bi se mi zdelo umestneje kontrapunktistično postopanje pravilno nastopajočih glasov mesto navzdol, navzgor, glede na besede „Mi vstajamo“ i. t. d. Visoki „h“ v 1. tenorju nastopa v skladbah prevečkrat, ako pomislimo mali obseg naših prvih tenoristov, sosebno na deželi. — Moški zbor s četverospevom „Čolničku“ je jako nežna ter prikupljiva skladba, tudi ni težavna v izvajanju. V 27. taktu manjka terce. Da pride v prvem tenorju visoki „h“ do veljave, naj bi se že pri 28. taktu ritardiralo isto, mislim tudi dalje pri 45. taktu. Ljubko se predava moški četverospjev „V svet!“ V 19. taktu je postopanje 1. basa iz gis na g pretrdo. V moškem četverospjevu „Lepo hvalo!“ je jasno izražen nasmeh deklice tujcu. Jako mogočno doni 8. pesem „Slovan, na dan!“ za mešani zbor s spremljevanjem glasovira ali orkestra. Čilo odmeva tudi št. 14., „Slovenska pesem“. Značaj jej je isti kakor 8. pesmi. Ostale pesmice za ženski glas s spremljevanjem glasovira služijo izbornu za domače zabave. Kar se tiče nekaterih malenkostnih pogrškov glede harmonizacije, jih nikakor ni šteti na rovaš nevednosti skladateljevi, ampak vrinile so se morda vsled hitre pisave. Mislim tu namreč neke paralelne oktave, ki se pa jako malo čutijo; toraj je to nezatna hiba. Gotovo bi pa bolj bilo ustrezno slov. pevcem, ko bi se bil g. skladatelj bolj oziral na moške, nego na mešane zборе. Do cela uverjen, da te kratke malenkostne opazke nikakor ne bodo g. skladatelja razsrdile, mi je dolžnost, to novo muzikalno delo kar najtopleje priporočati vsem pevskim društvom in zavednim Slovencem sploh. Naj bi vže vender dela slovenskih skladateljev našla pot v domače kroge, da se odstrani nekoliko tuje blago. Želeti bi bilo, da bi se knjigarna Schwentner-jeva pri svojih založbah ozirala bolj na vokalno godbo, ki se povsod lahko proizaja. A.—

Ilustrovani narodni koledar za l. 1898., uredil in izdal Dragotin Hribar v Celju. Cena elegantno vezanemu izvodu 1 gld., broširanemu 70 kr., s pošto 10 kr. več. Poleg navadne koledarjeve vsebine dobimo v zabavnem delu lepo vrsto prav dobrih sestavkov. Opisani so možje: Jeran, Miklošič, Robič, Kersnik in ljubljanski škof Tomaž Hren. Ti životopisi imajo stalno vrednost. Dodejana sta še spisa: O osmanski državi in važni dogodki v l. 1897. Med spise je vpletenih nekoliko krasnih podob. O tem desetem Hribarjevem koledarju, ki je posvečen cesarskemu

jubileju, lahko rečemo, da še prekaša prejšnje zvezke po elegantnosti in vsebini, ter se sam že dosti priporoča.

Razne stvari.

Sterneckovim naslednikom je imenovan viceadmiral baron Herman Friderik pl. Spaun.

Badeni krampuse so prodajali pred praznikom sv. Miklavža na Dunaju. Parkeljni so imeli poteze Badenijeve. Kakor se vidi Nemci res mislijo, da jih bo krampus vzel.

Sestanek avstro-ogerskih slovanskih častnikarjev nameravajo prirediti bratje Čehi prihodnje leto. Sestanek bi bil velike važnosti. Naj postane lepa misel istina!

Hudi viharji. Po vsi Angleški in Belgiji besne hudi orkani, ki podirajo poslopja in gozdove. V Angliji so stopile nekatere vode iz svojih strug in napravile velikanske škode. Na pobožju v Norfolku se je potopilo sedem ladij z vsem moštvom, tudi na jorkširski meji je ponesrečilo mnogo ladij.

Nesreče na morju. Od dne 17. pa do 24. novembra t. l. se je pripetilo 42 nesreč na morju. Ponesrečilo je 29 jadrnic in 13 parobrodov. A od novega leta sem je ponesrečilo 819 jadrnic in 534 parnikov.

Dunajski slovanski akademiki so poslali prof. Balzerju skupno adreso, v kateri ga zahvaljuje na krepkem zagovoru slovanske kulture proti Mommennu. Sprožila se je misel meseca januarija prirediti komers vseh slovanskih dijaških društev na Dunaju.

Advokatje ne dobe posebne uradne noše, katero je nameravalo ministerstvo upeljati. Boj se talarja in bareta!

Pomiloščenje. Ogerski bankir Žid Berger je bil zaradi groznih sleparstev obsojen na jedno leto in 40.000 gld. globe. Potegnili so se zanj Židje in čez tri tedne so ga pomilostili in izpustili iz ječe.

27 obsojencev na smrt! Radi pobojev in nemirov v Sjeničaku na Hrvatskem je predlagal drž. pravnik, naj se obsodi 27 kmetov na smrt, 4 v ječo, 1 naj se oprosti, proti jednemu naj se preiskava nadaljuje.

Črna jugoslovanska lista, ki pospešujeta slovansko neslogo, sta v prvi vrsti „Balkanska Konfederacija“ in „Uskok“. Prvi se protivi vplivu Rusije na Balkanu, drugi hujska Srbe proti Bolgarom.

Učiteljicam in učiteljem je francoska vlada prepovedala kolesariti.

Andr. Druškovič,

36 (47—46) trgovec z železnino

v Ljubljani, Mestni trg št. 9/10.

priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnega v železarijo spadajočega blaga.

Štedilnike, lonce, pozlačene nagrobne križe, drevesa za oranje, vodne žage in pile, kovanja za okna in vrata, vsakovrstno orodje za mizarje, tesarje, ključavničarje in kovače, cement, traverze in še veliko drugih za rabo v hiši ali pri obrtu potrebnih stvari.

☛ Poštena postrežba. ☚

Cene kakor pri razprodaji!

Cene kakor pri razprodaji!

Ignacij Čamerik

kamnosek,

v Ljubljani, Poljske ulice 28.

Priporoča se prečastiti duhovščini za vsa

kamnoseška cerkvena dela

oltarjev, prižnic, obhajilnih miz i. t. d.

Ima tudi lepo zalogo raznovrstnih

nagrobnih spomenikov

preskrbljuje na željo cele rakve.

Priporoča se tudi stavbinskim mojstrom in hišnim posestnikom za vsa stavbinska dela iz trdega kraškega kamna, katera točno, solidno in po nizkih cenah napravi.

Brezplačno izdeluje narise, napravi obrise za cerkvena in stavbinska dela.

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu najljubše priporočam svojo

bogato zalogo

najraznovrstnejših

klobukov, cilindrov čepic i. t. d.

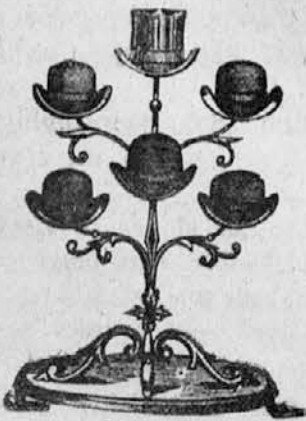
Zagotavljam dobro blago in nizko ceno.

Velespoštovanjem

8 (52—49)

J. Soklič,

Stari trg št. 1 (pod Trančo).

JOSIP REBEK,

ključavničarski mojster,

Francovo nabrežje št. 13. LJUBLJANA Francovo nabrežje št. 13.

Priporoča svojo delavnico za naročanje vseh

ključavničarskih del

ter napeljavo

hišnih telegrafov in telefonov.

11 (52—46)

Postavlja strelovode

in prevzema tudi posamezna dela te stroke.

— Cene nizke. —